

Za kalifa Omar-ben-el Khotthalla ni bilo kobilicam sledu, kakor da so izginile z zemlje. In zato je bila v deželi velika žalost. Kalif je poslal poslanike v Jeuren, Ham in Irak pogledat, ali so tam še kobilice. Eden poslanik se je srečno povrnil s pota in je prinesel polno pest kobilic. „Allah je velik!“ vzkliknil je Omar, ko je videl, da so še kobilice, ker se je uže bal za rod človeški. Treba nam je vedeti, da stoji v knjigah zapisano tole: „Kedar ne bode več kobilic, konec bode rodu človeškega.“ Pravljica pripoveda, da je ostal kosec prsti, ko je bog človeka ustvaril, in s tega ostanka je bog ustvaril kobilice, zato so kobilice ustvarjene človeku za hrano. Arabcem dopušča bog od vseh živalij jesti samo kobilice in ribe, a tako da se ne koljejo. In res jih jedo z največjo slastjo. Ko so jih vprašali, kakošna je ta jed, odgovoril je kalif Omar-ben-el Khotthal: „Da bi le imel vedno poln koš kobilic!“

General Dumas pripoveda, da so kobilice dobra hrana za ljudi, in za kamele. Jedo jih pržene ali kuhane. Suše jih tudi na solncu, meljejo in z moko mešajo ter potem na razne načine pripravljajo. Kamelam pokladajo posušene ali pržene kobilice. Posušene ali napoljene kobilice prinašajo v Aziji in Afriki pogosto tudi na trg. V Bagdadu se je uže več potov dogodilo, da je cena mesu pala, kedar so prinesli mnogo kobilic na trg.

Na vzhodu je bil od nekdanj običaj kobilice jesti. Samim Izraelcem je bilo dovoljeno kobilice jesti, kakor stoji v sv. pismu. Tudi sv. Janez Krstnik se je v puštinji po izgledu preroka Amosa hranil s kobilicami. Vsi potniki, kateri so bili v Arabiji, pripovedajo, da so kobilice dobra hrana, in da se more človek ob njih odebeliti. Gotovo pa je, da so kobilice dobra hrana ptičem in drugim živalim.

Starodavni narodi so radi kobilice v zdravništvu upotrebljali. Dioskorid pravi, da je proti kožnej boležni dobro zdravilo, ako se stegno kobilčino v prah stolče in pomeša s krvjo jarčevo. Ako se pomeša z vinom, pa ni boljšega zdravila proti piku škorpionovemu. Enakih receptov je bilo še več.

178.

Razvitek gospodarstva.

Sedanje stanje gospodarstva prosvetljenih narodov se je razvijalo skozi stoletja, preden se je vzdignilo na sedanjo višino. Trebalo je mnogo časa, truda in napa, da so narodi dosegli to višjo stopnjo; eden je šel hitreje, eden počasi naprej, kakor so komu bile ugodne ali neugodne okoliščine. Neki učitelji gospodarskega nauka pišejo več stopenj v tem napredovanju z nižje na višjo.

Najnižjo stopnjo gospodarstva imajo ondi, kjer ljudje žive od lova in ribolova. Tu je človek do celega privezan na naravo. Dokler je divjačina v gojzdu, rib v vodi, dokler je samoraslega sadja, dotle se žive; kedar zmanjka teh stvari, začne se stradanje. Lovec ne gospodari po kakej osnovi, ne štediti in ne misli, kaj bode

jutri. Taki ljudje so surove čudi, kakor jim je surovo tudi gospodarstvo. Ne marajo za obiteljsko življenje, in ker se vedno klatijo za divjačino, tudi nimajo stalnega doma. Vsi se bavijo z istim poslom, in vsak misli samo na sebe; skupnih zadev in mejsebojne ljubezni ne pojmi.

Druga stopnja gospodarskega življenja je pastirstvo (nomadstvo). Vsekako je pastir naprednejši od lovca. Živina je glavni predmet gospodarstva, ali človek je ne pokončava, temveč redi jo in kroti, čemur pa je treba truda, potrpežljivosti in neke osnove. Ukročena žival je njegovo blago in bogastvo. Tudi pastir ne stanuje na enem mestu, ker je treba iskati paše čredam, ki ga hranijo, odevajo, in s čegar kožami trži. Ako je skrben in previden, pomnoži si blago, imovino, ki prehaja od očeta na sina. Pastir toraj poznaje last in nasledstvo. Da ne govorimo o drugih narodih, knjige stare zaveze pripovedajo o bogastvu Abrahama, Izaka in Jakoba, ker so imeli velike črede.

Pastirji so blažje čudi od lovca, cenijo hrabrost in odvažnost, laglje pojmi višje ideje, in se zanje preje ogrejejo. Arabci so z vso silo svoje naravi osvojili Mohamedov zakon ter mu z mečem in ognjem dobivali pristave. No tudi tu niso vsi jednaki: podnebje, osebine naroda, udomačena žival uplivajo na življenje in napredek pastirskih ljudstev. Pastirji v mrzlih krajih, odločeni z nepreglednimi prostori od drugih narodov, zelo so zastali, dočim so semitska pastirska plemena v vsem naprednejša. Pastirska plemena imajo svojih poglavarjev, nekih uredb, ali vendar se njihova združevanja ne morejo nazivati državom v pravem smislu. Pravo živi v svesti naroda in po njem se sodi; ljubijo slobodo in neodvisnost; imovino svojo lahko prenašajo, zato se združujejo in v velikih krdelih navaljivajo v tuje zemlje. Zgodovina pripoveda dosta o takih navalih, na pr. Mongolcev v Evropo, ob izseljevanju pastirskih plemen.

(Datje prihodnjič.)

Politične stvari.

Sprava na Češkem?

Ko so prihajala z Dunaja prva poročila o češkonemški spravi, da se pripravlja, da se bode posrečilo, dognati jo, konečno, da je sprava dognana, radovali smo se z vsega srca prav tako z našega slovenskega stališča, kakor tudi s stališča avstrijskega. Nadrobnosti poravnave niso nam bile znane in tudi pozneje, ko so se razglasile nismo si šteli v našo dolžnost, razpravljati jih in si lomiti glave Čehov in Nemcev v Češki, nedvomeč, da pač pogajajoča naroda sama dosti dobro vesta, kje ju čevelj tišči in kako se sporazumeta glede varovanja obestranskih narodnosti. Znano je bilo, da načrtani dogovor ima veljati samo za Češko kraljestvo, toda nikdo si ni prikrival, da posledice pogašenja narodnih strastij v eni veliki kraljevini neizogibno mora imeti svoje naravne posledice za vso državo.